

β'.) Άνοικτοπράσινον, συνήθως διὰ μεταποιουμένου χρώματος. Οἱ Γάλλοι τ' ὀνομάζουν roudre à canon.

Αὐτό εἶναι τὸ ἀκριβώτερον καὶ νοστιμότερον τείον τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται πρὸ πάντων εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ Ἀγγλίαν, ὀλιγώτερον δὲ εἰς τὴν Ῥωσσίαν, εἰς ἣν ὁ ἀπλοῦς λαὸς τὸ μεταχειρίζεται ὡς ἱατρικόν. γ'.) Κίτρινον τείον τὸ ὁποῖον τώρα ἐν Ῥωσίᾳ εἶναι εἰς χρῆσιν πρὸ πάντων εἰς τὰς πλουσίας οἰκογενείας. δ'.) Κεράμειον τείον· συνίσταται δὲ ἀπὸ τὰ κατωτέρως ποιότητος εἶδη, (συναζόμενον κατ' Αὐγουστον, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀργότερα.) Τὰ φύλλα ἐξ αὐτοῦ συνίσταται τὸ ῥηθὲν τείον ἀφίνονται ἐπὶ τῶν δένδρων πρὸς στολισμὸν εἴτε πρὸς φύλαξιν αὐτῶν ἐκ τοῦ φύχους εἴτε ἐξ ἄλλης ἀτμοσφαιρικῆς προσβολῆς· πίπτουν δὲ μόνον κατὰ γῆς κατὰ Ὀκτώβριον, καὶ πωλοῦνται ἐν Κίνᾳ πρὸς 25 περίπου λεπτά τὴν λίτραν. Τὸ τείον τοῦτο πίνουν οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Μογγόλοι καὶ οἱ Κιργίζοι οἱ ἐν τῇ Κίνᾳ, καὶ τὸ ἐν Σιβηρίᾳ ἐλαφρὸν ἱππικὸν τῶν Κοζάκων. ε'.) Τὸ πέμπτον τοῦτο εἶδος, ἄγνωστον εἰς τὴν Ῥωσσίαν καὶ λοιπὴν Εὐρώπην, εἶναι ἐν χρήσει μόνον εἰς τὴν Κίναν καὶ Σιβηρίαν. Τὸ τείον τοῦτο ἔχει ἐπίσης, καθὼς καὶ τὸ τέταρτον εἶδος, σχέδιον πλίνθου ἐπιμήκους καὶ παράγεται ἀπὸ φύλλα διαφόρων δένδρων, τῶν ὁποίων τὸ ὕψος ὑπερβαίνει τοὺς δέκα πήχεις, τὸ δὲ πάχος μόλις εἰς ἄνθρωπος δύναται νὰ τὸ ἐναγκαλισθῇ. Τὸ δένδρον βλαστάνει μόνον εἰς μίαν ἐπαρχίαν τῆς Κίνας ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Πουερύφου, ἐξ οὗ ἔλαβε καὶ τὴν ὀνομασίαν, καὶ τὸ ὁποῖον παρασκευάζουν τοιοῦτοτρόπως· τὸ βράζουν ἐντὸς λέβητος μετὰ γάλακτος, βουτύρου, ἁλατος καὶ ἀλεύρου· ἐκφερόμενον δὲ δὲν εἶναι πλέον τείον ἀλλὰ ζωμός χυλώδης, πολὺ ὑγιεινός καὶ ὠφέλιμος εἰς τοὺς ὑποκειμένους εἰς στηθεκοὺς πόνους.

— Πόσον νομίζετε ὅτι ἐπλήρωσεν ἡ μήτηρ σας τὴν λίτραν τοῦ τείου τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἐπίομεν; ἠρώτησεν ἡ Ἑλένη φυλλολογοῦσα τὸ φυλλάδιον, τὸ ὁποῖον παρετήρει ὅτε διηγείτο.

— Ἀγνοῶ, εἶπεν ἡ Λήζα, δὲν μὲ τὸ εἶπεν.

— Ἐγὼ δύναμαι νὰ σὰς εἰπῶ, ἐπανέλαθεν ἡ Ἑλένη, ποίας ἀξίας εἶναι· ἂν δὲν ἀπατώμαι, ὅχι περισσότερον τῶν τριῶν ἀργυρῶν ρουβλίων ἔχει ἡ λίτρα. Ἐν τούτοις δὲν θὰ ἦτον εὐκαταρρόνητον νὰ γνωρίζῃ τις τὰς τιμὰς τῶν πραγμάτων, ὅσων ἔχει ἀνάγκην μίᾳ οἰκογένειᾳ. Ἀλλὰ περὶ τούτου συνομιλοῦμεν ἰδίως ὅταν σὲ ἰδῶ μόνην.

Θὰ σὰς εἰπῶ πρὸς τούτοις πόσον εὐθηνὰ πωλεῖται εἰς τὴν Κίναν τὸ τείον τὸ ὁποῖον ἡμεῖς ἀγοράζομεν ἐδῶ τρία ἀργυρᾶ νομίσματα τὴν λίτραν· βεβαίως ὅχι περισσότερον τῶν δέκα ἢ εἴκοσι καπικίων· διότι τὸ ἀκριβώτερον ἀνθοτέιον εἰς τὴν Κίναν πωλεῖται πρὸς ἓν ἀργυροῦν ρουβλίον. Ἀλλ' ἡ μεγάλη ἀπόστασις καὶ τὰ ὑπερογκὰ πρὸς μεταφορὰν ἐξοδα ὑψώνουν τὴν τιμὴν αὐτοῦ.

Ἐκτὸς τούτου οἱ ἔμποροι τῆς Ῥωσσίας, ἀνταλλάττουν μὲ τοὺς Κινέζους πραγματείας βαμβακεράς καὶ μαλλίνας εἰς ἐκπεσμένας τιμὰς, ὥστε εἰς τὸ Πακίνον αἱ Ῥωσικαὶ πραγματείας πωλοῦνται εἰς τὴν αὐτὴν τιμὴν εἰς ἣν ἐν Μόσχᾳ καὶ ἐν Πετρούπολει.

Εἰς δὲ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην μεταφέρεται ἐκ τῆς Καντὼν διὰ θαλάσσης, καὶ τὰ ἐξοδα ἀσυγκρίτως εἶναι πολὺ ὀλιγώτερα.

Ἰδοὺ λοιπὸν τί ἐδυνήθην νὰ σὰς πληροφορήσω ὠφέλιμον καὶ περίεργον δι' ὑμᾶς, εἶπεν ἡ Ἑλένη θέσασα τὴν χειρὰ τῆς ἐπὶ τῆς τραπέζης. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἐμείνατε εὐχαριστημέναι ἀπὸ τοῦτό μου τὸ διήγημα.

Χειροκροτήσεις πανταχόθεν καὶ εὐρημαὶ ἠκούσθησαν, ἰδίως δὲ τὰ παιδία ἠσπάζοντο ἐναλλάξ τὴν χεῖρα τῆς Ἑλένης.

— Ὡ φιλότατη μου Ἑλένη! εἶπεν ἡ Λήζα, ποτὲ δὲν ἐπέρασα τόσον εὐχάριστον ἐσπέραν, τὴν ὁποίαν δὲν θὰ λησμονήσω ποτέ· ἄνευ σοῦ ἡ συναναστροφή μας θὰ ἦτο νεκρά· ὅλοι μὲ μεγάλην περιέργειαν ἤκουαν τὴν διήγησίν σου, καὶ ἐθαύμαζαν τὸ καλὸν ὕψος, τὸ ὁποῖον λαμβάνεις διηγουμένη.

— Σὰς εὐχαριστῶ, φιλότατη μου, ἀπεκρίθη ἡ Ἑλένη διὰ τὴν καλωσύνην σας· ὅμως ἐπεθύμουν ν' ἀκούσω ἀπὸ τοῦς ἰδίοις ἀκρακτὰς μου ὁποῖαν ἐντύπωσιν τοὺς ἐπροξένησε τὸ διήγημά μου.

— Σὰς ἐκφράζω ἐξ ὀνόματος ὅλων τὴν μεγάλην των εὐχαρίστησιν, εἶπεν ἡ Λήζα. Καὶ συνοδεύσασα τὴν φίλην τῆς μέχρι τῆς ἐξόδου, ἠσπάσθη αὐτὴν ἀναχωροῦσαν.

Α. Μ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ (1).

ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΥΠΟ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ

ἐν ἔτει 1716.

— 000 —

Μαθοῦσα ἡ Ἐνετία ὅτι ὁ Σουλτάνος Ἀχμέτ ὁ Γ'· προετίθετο νὰ ἐπιπύσῃ καὶ κατὰ τῆς Κερκύρας, ἐπεμύεν εἰς τὴν νῆσον ταύτην τρισχιλίους στρατιώτας πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς φρουρᾶς, πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὸν Ἰωάννην Ματαθίαν Κόμητα Σχυλεμβουργίου, διακριθέντα μεγάλως εἰς τὰς ἐν Γερμανίᾳ μάχας, μὲ τὸν βαθμὸν στρατάρχου (2). Ἐλθὼν δὲ οὗτος εἰς Κέρκυραν

(1) ΣΗΜ. ΠΑΝΑ. Ἡ ἐπιστολὴ εἰς ἣν συνήπτετο τὸ ἀνωτέρω διήγημα δὲν ἔφερε, κατὰ παραδρομὴν, οὔτε χρονολογίαν, οὔτε τὸ μέρος ὅπου διατρίβει ὁ μεταφραστής. Φαίνεται ὅμως ὅτι κατοικεῖ εἰς Ῥωσίαν ὅπου, ὡς λέγει, φοιτᾷ εἰς θεολογικὴν ἀκαδημίαν.

(2) Ὁ Ἰωάννης Ματαθίας Κόμης Σχυλεμβουργίου ἐγεννήθη ἐν Γέδῃ τοῦ Μαγδεβούργου τῇ 8 Αὐγούστου 1661. Ἐχρημάτισε δὲ εἰς τῶν ἀνδρειοτέρων καὶ ἀξιωτέρων στρατηγῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀπέκτησε τοὺς στρατιωτικοὺς αὐτοῦ βαθμοὺς διὰ τῆς ἱκανότητός του καὶ τῆς τιμῆς τῆς ἀπληυστου. Νεώτατος ἐ-ι, κατετάχθη ὡς ἀπλοῦς ἐθελωντής εἰς τὸν Πολωνικὸν στρατὸν, συνεστράτευσε πολλάκις μετὰ τοῦ Σοβιέσκη καὶ διεκρίθη ἰδίως εἰς τὸν κατὰ τῆς Μολδαβίας πόλεμον. Ὅτε δὲ Κároλος ὁ ΙΒ' εἰσέλασεν εἰς Λιβονίαν, ὁ Σχυλεμβουργίος ἦτο ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Flemmiltz, καὶ τὴν 19 Ἰουλίου δέσσωσε τὰ λείψανα τοῦ Πολωνικοῦ στρατοῦ, καταστραφέντος ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Ρίγα. Διὰ τὴν ὄντως στρατιωτικὴν ταύτην πρᾶξιν ἀπένε-

ἐπεσκέφθη ἀμέσως τὰ φρούρια καὶ τὰ προτειχίσματα, τὰ ὅποια εὗρεν ἐν ἀθλίᾳ καταστάσει. Κατὰ τὴν ἐπὶ Σολιμάνου πολιρκίαν τῆς Κερκύρας εἶχεν οἰκοδομηθῇ τὸ παλαιὸν φρούριον, διαρκούντος δὲ τοῦ κατὰ τῆς Κρήτης πολέμου ὠκοδομήθη καὶ τὸ νέον. Ἐκτοτε μικροῦ λόγου ὀχυρώσεις ἐγίνον ἐν αὐτῇ παρὰ τῶν Ἑνετῶν, ὡς εἰ εἶχον τὴν βεβαιότητα ὅτι πούς βαρβάρου δὲν ἤθελε πλέον πατήσαι τὸ ἐλληνικὸν τοῦτο ἔδαφος.

Ἰδὼν ὁ Σχυλεμβούργιος τὴν ἔλλειψιν τῶν πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς νήσου μέσων, ἐπρότεινε τῷ τότε Γενικῷ Προβλεπτῇ Ἰωάννῃ Δελφίνῳ τὴν κατασκευὴν ἔργων ἀναγκαιοτάτων. Ἠρξάτο λοιπὸν τὴν ὀχύρωσιν τῶν δύο λόφων Ἀβραμίου καὶ Παντοκράτορος, κειμένων παραλλήλως πρὸς τὴν πόλιν, καὶ τὴν ἐπισκευὴν πάντων τῶν προτειχισμάτων, καὶ ἵνα ἐμποδισθῶσιν οἱ Τούρκοι νὰ πλησιάσωσι τὴν ἀκτὴν, ἐδύθησαν εἰς τὸν λιμένα πλοίαρχα καὶ πασσάλους. Πρὸς

μήτρη αὐτῇ ὁ βαθμὸς τοῦ ὑποστρατήγου ἐν ἡλικίᾳ ὀκτὼ καὶ τριάκοντα ἐτῶν. Ἐπέμφθη δὲ μετὰ μικρὸν ὑπὸ Φριδερίκου τοῦ Αὐγούστου, βασιλέως τῆς Πολωνίας, εἰς βοήθειαν τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας, πολιορκουμένου ὑπὸ τῶν Γάλλων, καὶ ἐπολέμησεν ἀνδρείως ἐν τῇ ἀξιωματικῇ τῆς Πασσαδίας μάχῃ, καθ' ἣν οἱ Γάλλοι, ἡγουμένου τοῦ ἀρχιστρατήγου Villars ἐνίκησαν νικῆν λαμπράν. Ἐχὼν δὲ ἀκράδαντον πίστιν εἰς τὸν Φριδερίκον τὸν Αὐγούστου, ὃν εἶχε κηρύξει ἔκπτωτον τοῦ θρόνου τῆς Πολωνίας Κάρολος ὁ 18', ἐπανῆλθεν εἰς Πολωνίαν νικήσας κατὰ κράτος τὸν Σουηδὸν στρατηγὸν Μαϊφόλδ. Ἐπιπεσόντος δὲ αἰφνιδίως κατ' αὐτοῦ τοῦ Καρόλου μετὰ δεκακισχιλίων ἱππέων, ἠδυνήθη, ὡφελήθει μεγάλως ἀπὸ τῆς ὀχύρωσός του, νὰ ἀποκρούσῃ ἡρωϊκῶς πάντε συνεχεῖς ἐφόδους, καὶ νὰ ὑποχωρήσῃ ὀπισθεν τοῦ Ὄδερ. Ἡ ἐπιτυχὴς αὕτη ὑποχώρησις κατέπληξε τὸν Κάρολον, ὅστις ἐφώνησε· «Σήμερον ὁ Σχυλεμβούργιος μᾶς ἐνίκησεν.» Ἡ ἥττα ἦν ὑπέστη μετὰ ταῦτα πλησίον τοῦ Φρικούσας δὲ ἠλάττωσε πρὸς τὴν στρατιωτικὴν αὐτοῦ ἀξίαν· διότι ἐκ τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ ἀπεδείχθη ὅτι ἡ καταστροφὴ τοῦ Πολωνικοῦ στρατοῦ προήλθεν ἐκ τῆς οἰήσεως τῶν Πολωνῶν στρατηγῶν, ἀποπειρηθέντων νὰ ἐκτελέσωσι τὰς διαταγὰς του. Ἀποκατασταθέντος ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Πολωνίας Φριδερίκου τοῦ Αὐγούστου, ἐπέμφθη μὲ ἑπτακισχιλίους στρατιώτας εἰς τὴν Ὀλλανδίαν, καὶ ἐκυρίευσεν μετὰ μικρὸν τὴν πόλιν Τουρνά. Μετὰ ταῦτα δὲ συνηνῶθη μετὰ τοῦ ἡγεμόνος Εὐγενίου καὶ τοῦ στρατηγοῦ Malborough, καὶ κατὰ τὴν περὶ Μαϊρίακουε μάχην διεκρίθη μεγάλως· ἔκτοτε ὁ ἡγεμὼν Εὐγένιος ἡγάγησεν αὐτὸν εἰς μᾶλλον. Ὅτε δὲ ἡ Ἑνετία ἐξήτει ἄξιον στρατηγὸν ὅπως τῷ ἀναθήσῃ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς Κερκύρας ἀπειλουμένης ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν, ὁ ἡγεμὼν Εὐγένιος ἐπέστησε τὸν Σχυλεμβούργιον. Ἐλθὼν εἰς τὴν νῆσον ταύτην ἤρξατο ἀμέσως τὴν ἐπισκευὴν καὶ ὀχύρωσιν τῶν ὀχυρωμάτων καὶ τῶν φρουρίων, θέλων δὲ ἰδῆ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ὁποῖαν ἀνδρίαν καὶ στρατιωτικὴν ἀξίαν ἀνίδειε κατὰ τὴν πολιρκίαν. Ἀναχωρησάντων τῶν Ὀθωμανῶν, μετέβη εἰς τὴν Ἠπίρου, καὶ ἐκυρίευσεν δι' ἐφόδου τὴν Πρέβεζαν. Τὸ δ' ἐπὶ αὐτῷ εἶτος συνενωθεὶς μετὰ τοῦ Μοζενίγου, ἀρχηγοῦ τῆς Ἑνετικῆς ναυτικῆς δυνάμεως, ἐπέπεσε κατὰ τῆς Ἀλβανίας, καὶ κατετρόπωσε δεκακισχιλίους Ὀθωμανοὺς, ἀγωνιζομένους νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἀπόβασιν του. Μαθὼν ὁμοῦς μετὰ ταῦτα τὴν ἐν Πασαρόβιτζ εἰρήνην, ἀμέσως ἐκινενοποίησεν αὐτὸν τῷ Τούρκῳ ἀρχιστρατήγῳ, ὅστις οὐχ ἤττον ἐξηκολούθει τὰς ἐχθροπραξίας. Ἐν τοῦτοις ἐπῆλθε σφοδρὸς ἄνεμος, ὅστις ἐβρίφεν εἰς τὴν ἀκτὴν τὰ Ἑνετικὰ πλοῖα τὰ διαφυλάττοντα τὰ παράλια τῆς

ἐνίσχυσιν δὲ ἀπάντων τῶν ἔργων τούτων ὠχύρωσε τὸ πρὸς ἄρκτον τῆς πόλεως κείμενον νησιδίων Βίδου ἢ Πτυχίας παρὰ τοῖς ἀρχαίοις (1).

Ἐνθ' δὲ ὠχύρωνε τὴν Κέρκυραν καθ' ὅσον καὶ τὰ μέσα καὶ ὁ χρόνος τὸ ἐπέτρεπον, εἰσέπλευσεν εἰς τὸν κόλπον αὐτῆς ὁ Τουρκικὸς στόλος, συγκεῖμενος ἐκ δύο καὶ ἐξήκοντα πλοίων, ναυαρχούντος τοῦ Κόγια. Προσωρμίσθη δὲ ἀπέναντι τοῦ Βουθρωτοῦ ἵνα παραλάβῃ τὸν ἐν τῇ ἀντιπρὸ Στερεᾷ περιμένοντα στρατόν.

Ἡ θεὰ τοῦ Τουρκικοῦ στόλου κατέπληξε δικαίως τοὺς Κερκυραίους, γνωρίζοντας τὴν ἀδυναμίαν τῆς Ἑνετικῆς φρουρᾶς, μὴ δυναμένης ν' ἀντιταχθῇ εἰς τὴν πολυάριθμον τῆς Τουρκίας δύναμιν, καὶ ἐναύλους ἔτι ἔχοντας εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν τοῦς οἰμωγὰς καὶ τοὺς κλαυθμοὺς τῶν δυστυχῶν τοῦ Ναυπλίου κατοίκων, σφαγέντων ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν δὲν ἀπεδειλίανσαν ὁμῶς. Προσέδραμον πάντες οἱ δυνάμενοι νὰ ὀπλοφάρωσιν ὅπως ὑπερσπασθῶσι βῆμα πρὸς βῆμα τὴν γῆν τῆς γεννήσεως, τὰ τέκνα, τοὺς γονεῖς, καὶ αὐτοὺς τοὺς τάφους τῶν προπατόρων τῶν. Οἱ κάτοικοι τῶν προαστείων καὶ τῶν πλησιεστέρων κωμῶν μετέφερον εἰς τὴν πόλιν τὰς οἰκογενεῖας των, αὐτοὶ δὲ ἔδραμον ὅπου ἡ πάτριος σάλπιγξ τοὺς προσεκάλει.

Τῇ συνδρομῇ τοῦ στόλου ὁ Ὀθωμανικὸς στρατὸς, ὑπερβαίνων τὰς πέντε καὶ τριάκοντα χιλιάδας, ἀπεβιβάσθη εἰς τὸν Ἰψὸν τὴν 8 Ἰουλίου. Τοῦτο μαθὼν ὁ Σχυλεμβούργιος παρὰ τινων χωρικῶν, ἀπέστειλε σῶμα ἐνόπλιων πολιτῶν ὅπως ἐμποδίσῃ, εἰ δυνατόν, τὴν πρόοδον τοῦ ἐχθροῦ. Οἱ ἐνοπλοὶ οὗτοι πολῖται, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ γενναίου Νικολάου τοῦ Βουλγάρως, φθάσαντες εἰς Γουβίον, ἠδυνήθησαν ὅν ὄχι νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἀπόβασιν, τοῦλάχιστον νὰ παρενοχλῶσι τοὺς Τούρκους. Οὗτοι δὲ ἀπὸ τῆς 9 ἕως τῆς 18 Ἰουλίου περιωρίσθησαν εἰς τὴν ἀπόβασιν τοῦ στρατοῦ, τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τῶν ζωοτροφιῶν. Ἐνεκα δὲ τῆς βραδύτητος ταύτης ἠδυνήθη ὁ στρατάρχης νὰ ὀχυρώσῃ ἔτι μᾶλλον τὴν πόλιν. Ἔθηκε παν-

Ἠπίρου. Τὸ συμβάν τοῦτο μεγάλως κατεσάραξε τὸν Σχυλεμβούργιον, διότι ἐπαθε μεγάλην ἔλλειψιν πολεμοφοβίων καὶ ζωοτροφῶν, ὡς ἐπιβεβαιώσας αὐτὰ τὴν προτεραιαν εἰς τὰ πλοῖα.

Ἀλλὰ δὲν ἀπεδείλανε συναθροίσας τὸν στρατόν καὶ συγκροτήσας τετράγωνον, ἐπέκρουσεν ἀνδρείως τὰς ἐπιθέσεις τῶν Τούρκων, καὶ κατώρθωσε νὰ ἐπιβιβάσθῃ εἰς τὰ Ἑνετικὰ πλοῖα ἄνευ ἐπαισθητῆς βλάβης.

Ἡ Ἑνετία ἀκούσασα μετὰ πλείστης ἀγαλλιᾶσεως τὴν εὐτυχὴ λύσιν τῆς πολιρκίας τῆς Κερκύρας, διέταξε τὸν Σχυλεμβούργιον νὰ μεταβῇ ἐκεῖ ὅπως ἀπονείμῃ αὐτῷ τὰς ὀφειλομένας τιμὰς. Ἐλθὼν δὲ παρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ Δόγου, ὅστις προσέφερεν αὐτῷ πολὺτιμον σπάθην. Μετὰ ταῦτα μετέβη εἰς Ῥώμην, ὅπου καὶ ὁ Πάπας ἐδέχθη αὐτὸν εὐμενῶς, καὶ ἐκείθεν εἰς Ἀγγλίαν ὅπως ἐπισκεφθῇ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Κόμησσαν δι' Cendale. Μαθὼν Γεώργιος ὁ Α' τὴν εἰς Λονδίνον ἔρξιν τοῦ Σχυλεμβούργιου, ἐπεμψεν ἀμέσως ἀξιωματικὸν τῆς φρουρᾶς ὅπως μεταφέρῃ αὐτὸν πρὸς τὸν ἡγεμόνα, ὅστις ἐναντίον τῆς ἐθιμοταξίας τὸν προσεκάλεσε νὰ συγγευθῶσι. Λαθὼν αὐτὸν τρανὰ δείγματα σεβασμοῦ παρ' ὅλων σχεδὸν τῶν ἡγεμόνων, ἀπεβίωσεν εἰς Βερβόνην τὴν 14 Ἀπριλίου 1717, 76 ἐτῶν ἡλικίαν ἔχων.

(1) Θουκυδίδ. τόμ. 3. § 46.

τοῦ πυροβολῶν, βομβοόριπιτῆρας καὶ σφαίρας, καὶ προσιδίωρσεν ἐκάστῳ στρατιώτῃ τὴν θέσιν ἣν ὤφειλε νὰ ὑπερασπισθῇ. Ἐν τούτῳ εἰσέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Κερκύρας ὁ Ἑνετικὸς στόλος ναυαρχούμενος ὑπὸ Ἀνδρέου τοῦ Κορνάρου. Μετὰ τοῦ στόλου τούτου συνηνώθησαν πολλάι τριήρεις Κερκυραίων εὐπαιδιδέων, οἵτινες ἐξ ἰδίων τὰς εἶχον ὀπλίσει πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς κινδυνεύουσας πατρίδος. Πρὸ τίνος χρόνου διεσώζετο ἔτι ἡ τριήρης τῆς οἰκογενείας Θεοτόκη, σήμερον δὲ ὑπάρχει ἐν τῇ εἰσόδῳ τῆς οἰκίας τοῦ Κομ. Νικολάου Θεοτόκη ὁ ἅγιος Σπυρίδων ἐκ μαρμαρίου ἐν ἀρχιερατικῇ στολῇ, ὅστις ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς πρύμνης τῆς τριήρεως ἐκείνης.

Εἰσπλεύσας ὁ Ἑνετικὸς στόλος εἰς τὸν λιμένα, διευθύνθη πρὸς τὸν Ὑψον, ὅπου ἦτον προσηλωμένος ὁ Τουρκικὸς, ὅστις κατεθορυβήθη ἅμα τῇ ἐμφανίσει ἐκείνου. Ἦθελεν ὅμως ἔτι μᾶλλον καταθορυβηθῇ, ἐὰν ὁ Ἑνετὸς ναύαρχος δὲν ἐπυροβολεῖ προηγουμένως. Εἰδοποιηθεὶς ὁ Καπετάν-πασῆς ἐκ τῶν ἀσκόπων τούτων πυροβολισμῶν, συνέλαξεν ἀμέσως τὰ πληρώματα, τὰ ὅποια κατεγίνοντο εἰς τὴν ἀπόβασιν τοῦ στρατοῦ, καὶ λίαν κατεσπασμένως ἐπεδιδάσθη ὅπως δεχθῇ τὴν προσβολήν. Ἐὰν ἄλλος ἦτο ὁ Ἑνετὸς ναύαρχος, ἤθελε βεβαίως καταποντισθῇ ἐκεῖ ὁ Τουρκικὸς στόλος, ὡς πρὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεως αἰῶνος εἶχε καταστραφῇ ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Ναυπάκτου ἕτερος Τουρκικὸς στόλος ὑπὸ τοῦ Ἑνετικοῦ, ναυαρχούμενου ὑπὸ τοῦ ἀξίου καὶ ἀνδρείου Don Juan. Πλησιάζας ὁ Ἑνετικὸς στόλος, ἤρξατο σφοδρὸν πῦρ κατὰ τοῦ Τουρκικοῦ, δὲν ἡδυνήθη, ὅμως νὰ ἐπιφέρῃ αὐτῷ μεγάλην βλάβην, διότι εἶχεν ἤδη κοπάσει ὁ οὐριος ἄνεμος. Ἐπομένως ἠναγκάσθη ν' ἀνχωρήσῃ, καὶ ἠγκυροβόλησεν ὑπὸ τὸ Παλαιὸν φρούριον.

Ἀποβιβασθεὶς τὴν 8 Ἰουλίου ὁ Τουρκικὸς στρατὸς εἰς τὸν Ὑψον, ὑπερβαίνων, ὡς προεῖρηται, τὰς πέντε καὶ τριάκοντα χιλιάδας, διηυθύνθη πρὸς τὴν πόλιν, καὶ κατέστρεψε τὰ πάντα διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου. Ἐσκήνωσε πρῶτον εἰς τὰ ἔλη τοῦ Ποταμοῦ, ἐπειτα δὲ ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων τοῦ Μανδουκίου. Ἀμέσως ἐπέμφθησαν παρὰ τοῦ Ἑνετοῦ ναύαρχου πολλάι τριήρεις καὶ τὸ πλοῖον τῆς Διάδου, ἵνα παρενοχλῶσι τὸν Τουρκικὸν στρατόν. Τὴν ἐπαύριον δὲ ἀνεφάνη ὁ μικρὸς τῆς Μεσλίτης στολίσκος, ἐρχόμενος εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ Ἑνετικοῦ. Οἱ γενναῖοι τῆς νήσου ἐκείνης ἱππότες προθύμως προσέφερον τὸν βραχίονα αὐτῶν εἰς βοήθειαν τῆς κινδυνεύουσας Κερκύρας. Συνενωθεὶς μετὰ τοῦ Ἑνετικοῦ στόλου, ἔμεινε δυστυχῶς ἀπρακτός, διότι ὁ Ἑνετὸς ναύαρχος, ἀγνοεῖται διὰ τίνα αἰτίαν, ἀπέφυγε πάντοτε τὴν μάχην. Ἀλλὰ καὶ ὁ Τουρκικὸς στόλος δὲν ἐπέπεσε κατὰ τοῦ Ἑνετικοῦ, ἀμφότεροι δὲ οἱ ἐχθρικοὶ στόλοι ἴσταντο διαρκούσης τῆς πολιορκίας ὁ εἰς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου, ἀλλ' οὐδέτερος αὐτῶν ἀπεφάσιζε τὴν προσβολήν. Ὁ Τοῦρκος ναύαρχος ἐφοβεῖτο νὰ ναυμχήσῃ πρὸς τὸν Ἑνετικὸν στόλον ἰσχυρότερον ὄντα, καὶ δὲν ἤθελε νὰ ἐκθέσῃ τὸν εἰς τὴν ξηρὰν ἀποβιβασθέντα στρατόν. Ἀλλὰ διατί ὁ Ἑνετὸς ναύαρχος δὲν ἐπατέθη κατὰ τοῦ Τουρκικοῦ, τὸν ὅποιον, ἠγκυροβόλημένον παρὰ τῷ νεωρίῳ

τοῦ Γουβίου, ἤθελε καταστρέφει, τῇ συνδρομῇ μάλιστα τῶν ἀνδρείων τῆς Μεσλίτης ἱπποτῶν; Ὁ Δάριος ἀναφέρων ταῦτα λέγει, « ἡ αἰτία δι' ἣν οἱ στόλοι ἀπέφυγον τὴν μάχην ἦτο καὶ θέλει εἶσθαι μυστήριον ἀνεξήγητον » (1).

Αἱ εἰς Μανδουκίον πεμθεῖσαι τριήρεις ἵνα παρενοχλῶσι τοὺς Ὀθωμανοὺς φθάσασαι ἤρχισαν ἀμέσως νὰ πυροβολῶσιν. Ἐξ ἐκ τούτου ὑπεχρεώθησαν οἱ Τοῦρκοι νὰ ἐγείρῃσι κανονοστοιχίας δι' ὧν ἐλανενοβολοῦντο ὅχι μόνον αἱ τριήρεις καὶ ὁ στόλος, ἀναγκασθεὶς νὰ προσορμισθῇ ὀπισθεν τοῦ Παλαιοῦ φρουρίου, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀπέναντι λόφος τοῦ Ἀβραμίου. Ὑπερασπιζόμενον ἐκ τῶν κανονοστοιχιῶν τούτων, σῶμα Ὀθωμανῶν ἀπεπειράθη νὰ κυριεύσῃ τὸ προάστειον Μανδουκίου. Οὐδὲν κατώρθωσεν ὅμως, διότι οἱ ἀνδρεῖοι αὐτοῦ κάτοικοι γενναίως ἀπέκρουσαν αὐτό. Ὁ δὲ στρατάρχης ἠναγκάσθη νὰ μεταβῇ εἰς Μανδουκίον παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Σάλλα, μεθ' ἐνὸς σώματος ἐνόπλων καὶ μετὰ τετρακοσίων Σκλαβούνων. Οἱ ἐχθροὶ ἐδέχθησαν τὴν ἐμπροσθοφυλακὴν ἀλαλάζοντες, ἀλλ' αὐξηθέντος τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν, διέταξεν ὁ Σχυλεμβούργιος νὰ προχωρήσῃ ἅπαν τὸ σῶμα, καὶ οὕτω μετὰ πεισματώδη πάλην ἐτρέπησαν οἱ Τοῦρκοι εἰς φυγὴν, ἐγκαταλιπόντες πολλοὺς φονευμένους.

Λυστῶν ὁ Τοῦρκος ἀρχιστράτηγος διὰ τὴν ἥτταν ταύτην, διέταξεν ἀμέσως δωδεκακισχιλίους ἐκ τῶν τολμηροτέρων στρατιωτῶν του νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τοῦ λόφου τοῦ Ἀβραμίου καὶ τοῦ ἐτέρου τοῦ Παντοκράτορος. Ὁ λόφος τοῦ Ἀβραμίου ὀλίγα βήματα ἀπέχων τοῦ Μανδουκίου, καίται ὡς προπύργιον ἀπέναντι τοῦ νέου φρουρίου· ὁ δὲ τοῦ Παντοκράτορος, παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου ὑπάρχει τὸ προάστειον Γαρίτζης, καίται ἀπέναντι τοῦ προμαχώνος Ραϊμόνδης. Οἱ δωδεκακισχιλίοι οὗτοι στρατιῶται καταλαβόντες πρῶτον τὸ ἐγκαταλειφθὲν Μανδουκίον, ὤρμησαν ξιφῆρεις καὶ κατὰ τῶν δύο συγχρόνως λόφων, καὶ κατὰ τοῦ μεταξὺ τούτων κειμένου μικροῦ προαστείου τοῦ Ἁγίου Ῥόκου. Ἡ φρουρά τοῦ Ἀβραμίου ἡρωικῶς ἀντέστη κατὰ τῶν Γενιτζάρων, οἵτινες μόνον ὤρμησαν ἐπὶ τοῦ λόφου τούτου· ἤθελε δὲ ἀποκρούει αὐτούς, ἐὰν οἱ τὸν λόφον τοῦ Παντοκράτορος φρουροῦντες Γερμανοὶ δὲν ἐγκατέλειπον αὐτὸν ἀνάνδρως. Βλέποντες οἱ ἐπὶ τοῦ Ἀβραμίου τὴν προδοτικὴν τῶν Γερμανῶν διαγωγὴν, καὶ μὴ δυνάμενοι ν' ἀνθέξωσιν ἐπὶ πλέον εἰς τὴν ἄκρατον τῶν Γενιτζάρων δύναμιν, οἵτινες ἐφώρμησαν ἰσχυρότεροι, ἀπεφάσισαν νὰ ὑποχωρήσωσιν, ἀλλὰ προηγουμένως νὰ καταφέρωσι θανατηφόρον πληγὴν εἰς τὸν ἐχθρόν. Ἐνῶ λοιπὸν οἱ Γενιτζάροι ἐφώρμων κατὰ τοῦ λόφου, οἱ ὀλίγοι ἀπομείναντες ἐκ τῶν ἐνόπλων καὶ τῶν Σκλαβούνων ἠναψαν τὰς ὑπονόμους, καὶ οὕτω ἐξετινάχθησαν εἰς τὸν ἀέρα ἅπαντες οἱ ἐχθροί. Ἀκούσας ὁ Τοῦρκος ἀρχιστράτηγος τὴν κυρίευσιν τῶν δύο λόφων, ὅπως περιχαρὴς κατήρχετο ἵνα καταλάβῃ αὐτούς· ἀλλ' ὅτε εἶδεν ἔνθεν μὲν τὰ εἰρεῖπια τοῦ λό-

(1) Storia documentata di Venezia di Romagnoli, τόμ. Η', σελ. 31.

φου Ἀβραχίμου, ἐλείθεν δὲ κεφαλὰς, καὶ χεῖρας κτυπουντετριμμένας, καὶ περικιτέρω τὰ πτώματα τῶν στρατιωτῶν του, κατήρεια μεγίστη κατέλαβεν αὐτὸν καὶ ἀνέκραξεν· «Ἐάν ἡ φρουρά τῆς Κερκύρας οὕτως ὑπερασπίζεται τὰς θέσεις της, δὲν ἐξαρκεῖ ἅπασα ἡ δύναμις τῆς Τουρκίας πρὸς κυρίευσιν αὐτῆς.»

Καταλαβόντες οἱ Τούρκοι τοὺς δύο λόφους τοῦ Ἀβραχίου καὶ τοῦ Παντοκράτορος, κατεσκεύασαν ἀμέσως παράλληλον γραμμὴν. Προσέτι δὲ μετέφερον διὰ βοῶν πλείστα τηλεβόλα καὶ βομβορρίπτῃρας πρὸς μεζῶνα ὀχύρωσιν τῶν δύο λόφων. Βλέπων ὁ στρατάρχης τὰς ἐργασίας ταύτας τῶν Τούρκων, ἐκδηλούσας τὸν σκοπὸν αὐτῶν νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τῆς πόλεως, διέταξε νὰ ἐπισκευασθῇ τὸ τῆς πόλεως περίφραγμα (1). Διένειμε τὴν πολιτοφυλακὴν εἰς τὰς διαφόρους θέσεις, ὀχύρωσεν ὅσον ἡδύνατο τοὺς προμαχῶνας, ἔθεσεν εἰς ἕκαστον μέρος ὅπλα ἐπικουρικά, πυρίτιδα, σφαῖρας καὶ πᾶν τὸ ἀναγκαῖον πρὸς ἀμυναν ἢ πρὸς ἐπίθεσιν, ὑσφάλισε τὴν πύλιν Ῥαϊμόνδην καὶ ἐνίσχυσε τὴν φυλακὴν τῆς Βασιλικῆς πύλης, ἵνα οὐδεὶς τῶν πολιτῶν ἐξέρχεται ἢ εἰσέρχεται ἀνευ ῥητῆς τοῦ στρατάρχου διαταγῆς. Νυχθημερὶν ὁ λαὸς εἰργάζεται πρὸς μετακόμισιν τοῦ πρὸς ἀμυναν ὕλικου. Καὶ πυροβόλα, καὶ βομβορρίπτῃρες, καὶ σφαῖραι, καὶ λίθοι καὶ πᾶν τὸ ἀναγκαῖον εἴτε εἰληστο, εἴτε μετεκομίζεται ἐπὶ τῶν ὤμων. Οἱ δὲ ἔγκριτοι τῶν πολιτῶν ἡγοῦντο ἢ εἶπαντο εἰς τὰς ἐργασίας ταύτας, ἐνθαρρύνοντες τὸν λαόν. Πρὶν ὅμως ὁ Τούρκος ἀρχιστράτηγος ἀρχίσῃ τὴν κατὰ τῆς πόλεως προσβολήν, εἰ καὶ ζωηρῶς ἐκανονοβολεῖτο ὑπὸ τῶν πολιορκουμένων, ὕψωσε λευκὴν σημαίαν, καὶ ἐπεμψε κήρυκα μὲ τὴν ἐπομένην αὐτόγραφον ἐπιστολήν (2) πρὸς τὸν στρατάρχην, μεταφρασθεῖσαν παρὰ τοῦ διερμηνέως τοῦ Γενικοῦ Προβλεπτοῦ τῶν νήσων.

«Ἐγὼ ὁ ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τοῦ πρώτου τῶν Αὐτοκρατόρων καὶ ἰσχυροτάτου βασιλέως τῶν Ὀθωμανῶν Σουλτάνου Ἀχμέτ ἵνα κυριεύσω, θεῖα ἀρωγῇ, τὴν νήσον Κέρκυραν, γνωστοποιῶ πρὸς ὑμᾶς, ἀρχιστράτηγε, καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς στρατηγοὺς ὅτι ἐπέμφθην ὑπὸ τοῦ Κυρίου μου νὰ καταλάβω καὶ ἐλευθερώσω αὐτὴν ἀπὸ τῶν χειρῶν ὑμῶν, νὰ κατεδαφίσω τὰς ἐκκλησίας καὶ τοὺς ναοὺς, προωρισμένους εἰς τὴν λατρείαν τῶν εἰδώλων, καὶ νὰ ἐγείρω ἀντ' αὐτῶν ναοὺς τῆς ἀληθοῦς πίστεως. Ὑπακούων λοιπὸν εἰς τὰ δόγματα τῆς ἀγιωτάτης θρησκείας, εἰς τοὺς νόμους τοῦ ἡμετέρου ἐνδόξου προφήτου, καὶ συμφώνως πρὸς τὰς διαταγὰς τοῦ κυρίου μου, κατήλθον εἰς τὴν νήσον ταύτην μετὰ πολυαριθμοῦ στόλου.

(1) Ἐνθυμούμεθα ὡς ὄνειρον ὅτι ὀλίγα βήματα περικιτέρω τῆς πόλεως ἐσώζετο περίφραγμα ἐν μέσῳ τοῦ ὁποῦ ὑπῆρχε πύλη. Τὸ περίφραγμα τοῦτο καὶ ἕτεροι ὀχυρώσεις κατεδαφίσθησαν παρὰ τῶν ἡμετέρων προστατῶν λόγῳ δημοσίου ὠφελείας.

(2) Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ὑπάρχει ἐν τῇ πρὸς τὸν Ἐνετὸν Γερουσιαστὴν Πέτρον τὸν Κερκάνην Ἰταλικῇ ἐκθέσει τῆς πολιτορκίας τῆς Κερκύρας ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Στρατηγοῦ τοῦ Κερκυραίου, ὑπασπιστοῦ καὶ γραμματέως τοῦ Κομ. Σχοληγεδουργίου. Ὁρα. Giornale di Legislazione, Giurisprudenza, Letteratura, Scienze e varietà di utili cose, Anno I.

«Ἐάν ἐννοήσετε καλῶς τοὺς λόγους μου, θεῖ ετε βεβαίως πεισθῇ ὅτι δὲν κατήλθον ἐνταῦθα ὅπως ματαίως χύσω αἷμα διὰ φρούριον ἀδύνατον, ἐπομένως θέλετε μοὶ ἐγχειρίσει τὰς κλεῖς, καὶ θέλετε ὑποβληθῇ εἰς τὴν ἐπιείκειαν καὶ δικαιοσύνην μου. Ἐάν ὅμως περιφρονήσετε τοὺς λόγους μου, θέλετε μεγάλως μεταμεληθῇ. Ἰδοὺ εὐρίσκωμαι ἤδη ὑπὸ τὰ τείχη ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῆς χθὲς ἤρχισα τὴν κατὰ τῆς πόλεως προσβολήν. Θεῖα ἀρωγῇ, ὁ στόλος ἡμῶν εἶναι πολυαριθμὸς καὶ ἐρωδιασμένος μεθ' ὅλων τῶν ἀναγκαίων. Ἐχομεν ἰσχυρὸν πυροβολικὸν καὶ τὰ χαρακώματά μας εἶναι καλῶς ὀχυρωμένα, ὥστε ἀδύνατον εἶναι νὰ ὑποχωρήσωμεν, ἐάν πρῶτον δὲν κυριεύσωμεν τὴν πόλιν. Ἐνθυμήθητε τὴν Κρήτην.

«Οἱ Ὀθωμανοὶ δὲν θέτουσι τὸν πόδα των ἐπὶ τινος τόπου χωρὶς νὰ τὸν κυριεύσωσιν. Ἐάν οὕτως ἔχῃ, ὀφείλετε ὑμεῖς νὰ ὑποβληθῆτε εἰς τὸ δίκαιον, καὶ νὰ μὴ ἦσθε ἡ αἰτία τῆς θυσίας τοσούτων τοῦ Θεοῦ πλασμάτων πρὸς διατήρησιν ὀλίγων ὀχυρωμάτων.

«Πέμψατέ μοι τὰς κλεῖς τῆς πόλεως ἵνα τὰς ἐγχειρίσω τῷ Κυρίῳ μου, καὶ θέλω διαφυλάξαι τὴν περιουσίαν καὶ τὴν ζωὴν ὑμῶν. Ἐάν τῶν ὄρων τούτων οὐδὲνα παραδεχθῆτε, θέλω ἀρχίσει τὴν προσβολήν.

«Ἐτοιμος εἶμαι νὰ πολεμήσω, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπέμφθην ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ κυρίου μου μετὰ πολυαριθμοῦ στρατοῦ καὶ ἰσχυροῦ πυροβολικοῦ.

«Πᾶν ὅ,τι σὰς λέγω εἶναι ὠφέλιμος προειδοποίησις πρὸς διάσωσιν τῆς ζωῆς ὑμῶν. Ἐάν πιστεύετε εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, καλῶς· ἐάν ὅχι, θέλετε μεγάλως μεταμεληθῇ, καὶ ἡ μεταμέλεια οὐδόλως θέλει σὰς ὠφελῆσει.

«Διὰ τῆς Θεῖας ἀρωγῆς καὶ διὰ τῶν θαυμάτων τοῦ ἡμετέρου προφήτου θέλωμεν καταλάβει τὴν πόλιν καὶ διὰ τῶν ὄπλων.

«Γνωστοποιήσατέ μοι τὰς διαθέσεις σας ἵνα κανόνισω τὴν πορείαν μου.

«Ἐν τούτοις ὑγιαίνειτε.

«Κερκύρα, τῇ 5 Αὐγούστου».

Ἀναγνώσας ὁ στρατάρχης τὴν ἐπιστολήν ταύτην, ἐπεμψε τὴν ἐπαύριον πρὸς τὸν Τούρκον ἀρχιστράτηγον τὸν διερμηνέα μετὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ του μὲ τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν·

«Γνωστοποιούμεν πρὸς ὑμᾶς, Μουσταφᾶ Πασᾶ, ὅτι μόλις μετὰ τοῦ στόλου ὑμῶν ἐναφανίσθητε εἰς τὴν νήσον ταύτην, καὶ ἀνεθέσαμεν τὰς ἐλπίδας μας εἰς τὴν θεῖαν ἀρωγὴν ἵνα θαρρόαλως ἀποκρούσωμεν τὰς βαρβάρους ὑμῶν ἐπιθέσεις, ἐρωδιάσαντες τὴν πόλιν ταύτην παντὸς ἀναγκαίου. Ὅθεν εἴμεθα ὅχι μόνον εὐδιάθετοι, ἀλλὰ καὶ ἀποφασισμένοι ν' ἀποκρούσωμεν πᾶσαν ὑμῶν θηριώδη ἐφοδὸν, πεπεισμένοι ὄντες ὅτι θέλωμεν ἐξέλθαι νικηταί. Αἱ ὑπερήφανοι ὑμῶν ἀπειλαὶ οὐδόλως ἐφόβισαν τὰς καρδίας μας, ἀλλ' ἀπεναντίας ἐπηύξησαν τὴν τόλμην καὶ τὸ θάρρος ἡμῶν ὅπως καταψεύσωμεν διὰ τῶν ἔργων τὴν ἀλαζονείαν ὑμῶν. Τὰ πυροβόλα ὑμῶν θέλουσι χρησιμεύει ὡς τρόπαια νίκης εἰς τὸν Γαληνότατον ἡμῶν ἡγεμόνα, αἱ δὲ πο-

λεμικαὶ ὑμῶν προμήθειαι θέλουσι δοθῇ ὡς ἀμοιβή εἰς τὴν ἀνδρείαν φρουράν, ἥτις θέλει καταδείξει ἀφ' ἑνὸς τὴν δειλίαν ὑμῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἡμετέραν γενναϊότητα. Αἱ ἐκκλησίαι δὲ ἐκείναι τὰς ὁποίας ὑμεῖς θέλετε νὰ βεβηλώσητε διὰ τῆς λατρίας τοῦ ψευδοῦς ὑμῶν Προφήτου, θέλουσι συγχάζεσθαι ὑφ' ἡμῶν, καὶ ἐν αὐταῖς θέλει δοξολογεῖται ὁ Θεὸς τῶν πολέμων ὁ τιμωρῶν τοὺς μοχθηροὺς καὶ ὁ βραβεύων τοὺς πιστοὺς του. Αἱ κλεῖς τὰς ὁποίας θέλετε νὰ σᾶς ἐγχειρίσῃ ἡ πόλις αὕτη ἵνα τὰς προσφέρητε εἰς τὸν Κύριον ὑμῶν, θέλουσι σᾶς ἐγχειρισθῇ συντραφεύμεναι μὲ τὰς σφαῖρας τῶν ἰσχυρῶν τηλεβόλων μας, τὰ ὅποια ἀντὶ νὰ σᾶς ἀνοίξωσι τὴν πόλιν θέλουσιν ἀπεναντίας διαπεράσει τὰ στήθη σας. Οἱ πλεῖστοι ἐξ ὑμῶν θέλουσιν αἰσχρῶς καταπέσει ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, οἱ δὲ ὀλίγοι ἐναπομείναντες θέλουσι τραπῇ εἰς αἰτιμον φυγὴν, ἀναφέροντες εἰς τὸν μονάρχην σας τὴν ἀνδρίαν μας, καὶ ἡ μνήμη τῆς Κερκύρας, δις ὑφ' ὑμῶν πολιορκηθείσης, ἀλλ' οὐδέποτε κυριευθείσης, θέλει χρησιμεύσει εἰς τοὺς ἀπογόνους σας ἵνα μὴ τολμήσωσι πλέον νὰ πλησιάσωσιν εἰς αὐτήν. Ἐν τοσούτῳ, ἐν ᾧ εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ ἀντικρούσωμεν τὰς προσβολὰς σας, ἐτοιμάσθητε νὰ δοκιμάσητε τὴν πλέον καρτερικὴν ἀντίστασιν ἀφ' ὅσας ποτὲ ἐδοκιμάσατε. Βεβαίως ἤδη ὄντες περὶ τῆς θείας ἀντιλήψεως καὶ θαρρόντες εἰς τὴν ἰσχυρὰν προστασίαν τοῦ Θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος, ἐλπίζομεν νὰ νικήσωμεν νίκην ἐνδοξὴν πρὸς ἐμπαιγμὸν τῆς αὐθάδους τόλμης σας.

» Τοιαῦτα εἶναι τὰ αἰσθήματα τοῦ θαρρόντος μας τῶν ὁποίων ἀπόδειξιν θέλετε λάβει ἔπειτα καὶ διὰ τῶν ἔργων, καὶ τὰ ὅποια θέλουσι σᾶς γνωστοποιήσει ποῖα εἶναι αἱ προθέσεις τῶν ἀληθινῶν καὶ πιστοτάτων ὑπηκόων Κράτους τοσοῦτον ἐνδόξου οἶον τὸ Ἑνετικόν.

» Δοθέν ἐν Κερκύρᾳ τῇ 6 Αὐγούστου 1716 » (1).

Οὐδόλως ὁ Τούρκος ἀρχιστράτηγος κατεθρουνόθη ἐκ τῆς εὐτόλμου ταύτης ἀπαντήσεως· ἔδειξε δὲ μάλιστα εἰς τοὺς Τούρκους ἀσυνήθη ἱλαρότητα καὶ ἡρεμίαν. Ἐδέχθη τὴν πρεσβείαν λίαν προσκυνῶς, καὶ ἐπροσπάθησε νὰ καταδείξῃ αὐτῇ ὅλας του τὰς δυνάμεις, ἵνα ἐκφοδίσῃ, εἰ δυνατόν, τὴν πρεσβείαν, καὶ δι' αὐτῆς τὴν φρουράν. Ἐπιστρεφάντων εἰς τὴν πόλιν τοῦ τε διερμηνέως καὶ τοῦ ὑπασπιστοῦ, ἤρχισε μετὰ μικρὸν ἡ προσβολὴ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν. Ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ οἱ ἐχθροὶ ἤγειραν εἰς τὸ προάστειον τοῦ Ἀγίου Ρόκου βομβοστάσιον, δι' οὗ ἤνοχλαῖτο μεγάλως ἡ πόλις, καὶ μάλιστα βόμβα τις ἔπεσε παρὰ τῷ στρατάρχῃ, σωθέντι ὡς ἐκ θαύματος. Ἴνα δὲ ματαιώσῃ οὗτος τὸ ζῶηδον πῦρ τῶν βομβοῤῥιπτήρων, ἐποθέτησε τέσσαρα τηλεβόλα δεξιόθεν τοῦ ἡμικυκλοειδοῦς τείχους Γριμάνη, καὶ ἕτερα δύο ἀριστερόθεν τοῦ προφράγματός του. Ἔθεσε προσέτι εἰς τὸν προμαχῶνα τοῦ Βαλερίου διακοσίους ἐνόπλους, καὶ τετρακοσίους Σκλαβούνους καὶ Γερμανοὺς εἰς τὸν γενικὸν γάνδακα ὡς ἐφεδρίαν. Ἐν τούτοις βροχηδὸν ἐπιπτον αἱ σφαῖραι εἰς τὴν πόλιν, εἰς ἣν ἔφερον μεγά-

λην βλάβην, διότι πολλὰι ἐλαιαποθήκαι ἤναψαν, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς προμαχῶνας. Ἰπερασπίζόμενοι δὲ οἱ Ὀθωμανοὶ ὑπὸ τοῦ σφοδροῦ τούτου πυρὸς, πολλάκις ὤρμησαν ἵνα κυριεύσωσι τὸ περίφραγμα τῆς πόλεως, ἀλλὰ πάντοτε ἀπεκρούσθησαν μετὰ μεγάλης ζημίας. Ἐπειδὴ δὲ ἐξηκολούθουν νὰ προσβάλωσιν ἐκάστοτε ὀρμητικώτερον τὸ περίφραγμα, ὃ δὲ στρατάρχης ἐγνώριζε τὴν ἀδυναμίαν τῆς φρουρᾶς, εἰ καὶ ἐνισχύθη διὰ τῆς ἐπικουρίας ἣν εἶχε λάβει τὴν προτεραίαν, ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ ἐξοδὸν ἵνα καταστρέψῃ τὰ πλησίον τοῦ περιφράγματος ἐγεγνημένα Ὀθωμανικὰ χαρακώματα. Ὅθεν διέταξε διακοσίους ἐνόπλους καὶ τριακοσίους Σκλαβούνους καὶ Γερμανοὺς ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τῶν ἐμπειροτέρων ἀξιωματικῶν, νὰ ἐτοιμασθῶσιν ὅπως ἐξέλθωσι τῆς πόλεως τὸ μεσονύκτιον, καὶ ἐπιτεθῶσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν, προασπίζόμενοι ὑπὸ τῶν φρουρίων, τῶν προμαχόνων καὶ ὑπὸ δύο πλοίων. Παρήγγειλε δὲ αὐτοῖς νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ μακροδῶς, νὰ καταστρέψωσι τὰ χαρακώματά του, νὰ γνωρίσωσι τὰς διαθέσεις του καὶ νὰ ζωγρήσωσιν οἷον ὅποτε τῶν ἐχθρῶν.

Δοθέντος τοῦ σημείου τῆς ἐξόδου, ἐνθουσιῶσα ἐξώρμησεν ἡ φρουρὰ ἐκ τῆς πύλης τοῦ περιφράγματος καὶ ἐκ τῆς πύλης Ραῦμόνδης, καὶ ὡς λύκος ὠρυόμενος ἐπέπεσε ξιφῆρης ἐπὶ τῶν Ὀθωμανῶν. Θανατηφόρον πληγὴν κατέφερε κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν· ἄλλους μὲν κατέσφαξεν, ἄλλους δὲ ἐπλήγωσε καὶ ἄλλους ἐζώγρησεν. Ἦθελον δὲ ἔτι μάλλον βλάβει αὐτοὺς ἐὰν δὲν συνέβαινε λυπηρὴν λάθος. Οἱ Γερμανοὶ, οἵτινες παρηκολούθουν τὴν λοιπὴν φρουράν, θαμβωθέντες ὑπὸ τοῦ σκότους τῆς νυκτὸς, καὶ ὑπὸ μεγάλου νέφους καπνοῦ, ἐνόμισαν ὅτι οἱ πρὸ αὐτῶν ἦσαν ἐχθροὶ καὶ ἐπυροβόλησαν κατ' αὐτῶν. Ἀλλὰ ρεῦ! δὲν ἔπесαν ἐχθροὶ ἀλλὰ συνάδελφοι. Εὐρισκόμενοι οἱ ἐνοπλοι καὶ οἱ Σκλαβῶνοι μεταξὺ διττοῦ πυρὸς ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσι, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν, ἐγκαταλείψαντες πλείονας τῶν ἐκατὸν νεκρῶν.

Διὰ τῆς ἐξόδου ταύτης ὁ στρατάρχης ἠθέλησε νὰ γνωρίσῃ τὰς προθέσεις τῶν ἐχθρῶν, καθ' ὅσον οὗτοι ἀπὸ τινων ἡμερῶν ἔφερον εἰς τὰ χαρακώματά των κλίμακας, σχοινία κ. τ. λ. καὶ ἐνταυτῷ νὰ καταδείξῃ εἰς τὸν Τούρκον ἀρχιστράτηγον ὅτι ἠδύνατο νὰ κάμῃ θυσίαν τινὰ τῆς φρουρᾶς. Παρενοήθη ὁμοίως ὁ σκοπὸς του, διότι ὁ Τούρκος ἀρχιστράτηγος ὑπέθεσεν ὅτι ἡ ἐξοδος τῆς φρουρᾶς ἦτο βῆμα ἀπελπισίας. Ἄλλως τε βαρυνθεὶς τὰς ἀψιμαχίας καὶ τὸν κατὰ τῆς πόλεως ἀτελεσφόρητον κανονοβρλισμόν, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιπέσῃ κατ' αὐτῆς μεθ' ὅλου τοῦ στρατοῦ του. Διέταξε λοιπὸν τὸν στρατὸν νὰ ἐτοιμασθῇ εἰς γενικὴν ἐφοδον. Ἐνεθύμισεν αὐτῷ ὅτι ἐν τῇ πόλει ὑπάρχον μεγάλοι θησαυροὶ χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ ἄλλων πολυτίμων πραγμάτων, καὶ ὅτι πάντα ταῦτα ἐγκατέλιπεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του.

Ἡ εἰδησις τῆς γενικῆς ἐφόδου διεδόθη εὐθὺς εἰς ἅπασαν τὴν πόλιν, καὶ πάντες οἱ πολῖται προσέδραμον ὅπως ὑπερασπίσωσι γενναίως αὐτήν. Ὅχι μόνον οἱ ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες, καὶ οἱ γέροντες, καὶ οἱ παῖδες ἀνέβησαν εἰς τοὺς προμα-

(1) Ἡμερολόγιον ἀνέκδοτον καὶ ἀνώνυμον περὶ τῆς πολιορκίας.

ἔχοντες. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ τοῦ Ἰψίστου ὑπηρετοῦντες, οἱ αἰετοὶ δώσαντες τὸ παράδειγμα τοῦ ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ἐνδόξου μαρτυρίου, πρῶτοι ἐδράμον ὅπως ἐνθαρρύνωσι τοὺς πολίτας εἰς τὴν ἀμυναν ἢ εἰς τὴν ἐπίθεσιν. Λέγεται ὅτι ἱερεὺς τις, τοῦ ὁποίου δυστυχῶς δὲν διεσώθη τὸ ὄνομα, εὐρισκόμενος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἱκετεύων γονυπετῆς τὸν Θεὸν διὰ τὴν Σωτηρίαν τῆς κινδυνευούσης πατρίδος του, ἀκούσας αἰφνης τὴν εἶδκιν τῆς κατὰ τῆς πόλεως ἐφόδου, ἤρπασε μεθ' ὁρμῆς τὸν πρὸ αὐτοῦ ἐσταυρωμένον Ἰησοῦν καὶ ἐξῆλθε τῆς Ἐκκλησίας, διευθυνόμενος ὁρμακίως πρὸς τοὺς προμαχῶνας καὶ προσλαμβάνων ὅσους ἀπῆλθον καθ' ὁδόν. Ἀπαντήσας δὲ τὸν στρατάρχην δὲν εἶπεν αὐτῷ ὡς λίαν ἐσφαλμένως λέγει ὁ ἀγαθὸς Βόττας « ἄφετέ με νὰ κτυπήσω τὴν κεφαλὴν των διὰ τοῦ κατηραμένου τούτου Ἰησοῦ », ἀλλὰ, ὡς νομίζομεν, ὑπάγω εἰς τὰ προτειχίσματα, ὅπως διὰ τοῦ παραδείγματός μου ἐνθαρρύνω τοὺς πολίτας εἰς τὴν ἀμυναν καὶ ἐνθυμίσω αὐτοῖς ὅτι αὐτὸς —δεικνύων μετὰ σεβασμοῦ τὸν Ἰησοῦν— διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ λύτρωσιν ἡμῶν ἐσταυρώθη παρὰ ἀγνώμονος λαοῦ, καὶ ὅτι καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν δι' αὐτὸν καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ν' ἀποθάνωμεν ἐνδόξως.

ΑΛ. ΤΟΜΠΡΟΣ.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ΠΟΙΝΙΚΟΣ ΚΩΔΕΞ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ.

(Τέλος. Ὁρε Φυλλάδ. 274.)

—ooo—

Ἐγκλημα λογίζεται καὶ ἡ ἀμέλεια περὶ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ φρουρίου καὶ τῶν παλατίων. Ἐὰν οἱ περὶ τὸν αὐτοκράτορα μακρυνθῶσιν ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῶν, μαστιγοῦνται διὰ βαμβοῦ. Ὁ πολιτικὸς ἢ στρατιωτικὸς ἀξιωματικὸς ὁ μακρυνόμενος ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτοῦ ἐνῷ ὁ κύριος αὐτοῦ περιηγείται, τιμωρεῖται διὰ θανάτου.

Αἱ ὁδοί, αἱ γέφυραι, καὶ αἱ δίοδοι ὅσαι ὠρίσθησαν εἰς χρῆσιν τοῦ αὐτοκράτορος, μόνον παρ' αὐτοῦ καὶ παρὰ τῶν περὶ αὐτὸν κατοῦνται. Ἐὰν δέ τις παραβῇ τὴν ἀπαγόρευσιν τιμωρεῖται αὐστηρότατα.

Ὅστις συλληφθῇ περὶ τὰ ἀνάκτορα φέρων ὕλας ὑπόπτους, καταδικάζεται νὰ καταδροχθῇ αὐτὸς· ἐὰν δὲ συλληφθῇ ἐνοπλος ἐν ὥρᾳ μὴ προσηκούσῃ καταδικάζεται εἰς θάνατον.

Τοιοῦτοι δρασκόντες νόμοι ἀποδεικνύουσι τοὺς φόβους τῶν δεσποτικῶν κυβερνήσεων· παλλάκις ὅμως εἶναι ἀνίσχυροι. Τὸ 1803 ἔτος, παραδείγματος χάριν, ὁ αὐτοκράτωρ Κεα-Κίγκ παρ' ὀλίγον ἐδολοφονεῖτο ἐντὸς τοῦ παλατίου του.

Ἐπίσημόν τινα ἡμέραν εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸ ἄνθρωπος τις ὀνομαζόμενος Χίν-τα. Ὅτε δὲ ἐράνη ὁ αὐτοκράτωρ, ὤρμησε κατ' αὐτοῦ, καὶ ἐνῷ ἠτοιμάζετο νὰ τὸν κτυπήσῃ, συνελήφθη ὑπὸ τῶν περὶ τὸν αὐτοκράτορα ἀξιωματικῶν. Δικαζομένης δὲ τῆς ὑποθέσεως κατήγγειλεν ὡς συνενόχους αὐτοῦ τοὺς ἡγεμονι-

κούς γόνους καὶ τοὺς ἀνωτάτους τῶν ἀξιωματικῶν. Καὶ ἀπέκρουσε μὲν ὁ αὐτοκράτωρ τὴν καταγγελίαν, κατέδειξεν ὅμως τὴν ἀξιοσημείωτον περίστασιν ὅτι ἐκ τῶν ἐκατὸν ἀκολουθῶν του, μόνον ἑξῆς ἐσπείσαν νὰ συλλάβωσι τὸν δολοφόνον. «Ναί μὲν, εἶπεν, οἱ πρίγκηπες Μίεν-γεν καὶ Λαθαγκ-το-υρ-τοῖ καὶ οἱ τέσσαρες θαλαμηπόλοι ἀπῆλθον ἐπὶ πολὺν χρόνον τῆς ἡμετέρας ἐννοίας· ἀλλὰ μετὰ τὸς τῶν ἀξιωματικῶν ἰδόντων ἀπαθῶς τοὺς ἡμετέρους κινδύνους, δὲν ὑπῆρχε καὶ τις ἄλλος πρὸς ὃν νὰ ἐδείχθημεν ἐπίσης εὐμενεῖς; Οὕτω πως ἔπρεπε νὰ δείξωσι τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὴν ἀφοσίωσιν των εἰς τὸν ἡγεμόνα καὶ τὸ κράτος; Ἐὰν εἰς τοιαύτας περιστάσεις δίδωσι τοιαύτας ἀποδείξεις ἀδικοφρίας, ἔπεται ὅτι κατὰ τὰς συνήθεις ὀλίγον μεριμνῶσι διὰ τὸ καλὸν τοῦ τόπου. Ὁ δὲ ἔνοχος καταδικάσθη εἰς θάνατον βραδὺν καὶ ἐπώδυνον, ἀπαγχονισθέντων προσέτι καὶ τῶν δύο υἱῶν του.

Διὰ θανάτου τιμωροῦνται καὶ ὅσοι καταδικασθέντες ἤδη ὡς ἐγκληματικοί, λαμβάνουσιν ὑπηρεσίαν παρὰ τῷ αὐτοκράτορι, καὶ αὐτὸς ἐπὶ ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ παλατίου ὅστις ἐν γνώσει ἢ ἐν ἀγνοίᾳ παρέλαβεν αὐτούς.

Ἰδοὺ καὶ ἄλλος περίεργος νόμος·

« Ὅς τις ἐξακοντίσει βέλη ἢ κενώσει πυροβόλον κατὰ ναοῦ ἢ παλατίου αὐτοκρατορικοῦ, ἢ ἐναντίον κατοικίας τινὸς τοῦ αὐτοκράτορος, ἢ καὶ ἐναντίον καταστήματος δημοσίου, προσπαθὼν νὰ κτυπήσῃ αὐτὰ, τιμωρεῖται δι' ἀγχόνης· εἰ δὲ καὶ ἐξακοντίσει πρὸς τὸν ναὸν τῶν αὐτοκρατορικῶν θυσιῶν, μαστιγοῦται δι' ἑκατὸν πληγῶν βαμβοῦ καὶ ἐξορίζεται διὰ βίου 3000 .ἡ μακρὰν τοῦ τόπου. »

Ὁδοιποροῦντος τοῦ αὐτοκράτορος οἱ στρατιῶται καὶ ὁ λαὸς ὑποχρεοῦνται ν' ἀφίνωσιν ἐλευθέραν τὴν δίοδον διὰ τε τὴν Α. Μ. καὶ τὴν συνοδίαν αὐτῆς, συγκε μένην ἐκ στρατιωτῶν καὶ ὑπηρετῶν καὶ ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν. Ὅστις δὲ καταπατήσῃ τὴν ἀπηγορευμένην γραμμὴν, καταδικάζεται εἰς τὸν δι' ἀγχόνης θάνατον.

Ἐὰν ὁ αὐτοκράτωρ περιηγούμενος μακρὰν τῆς πρωτεύουσας φθάσῃ ἀπροσδοκῆτως εἰς τι μέρος, οἱ ἀπαντῶντες αὐτόν, ἵν' ἀποφύγῃ τὸν θάνατον, πίπτουσι πρηνεῖς κατὰ γῆς, εἰς οὐ παρέλθῃ ἡ συνοδία. Οὕτω δὲ κείμενοι παρουσιάζουσιν ἀναφοράς οἱ ἔχοντες τοιαύτας. Εἰ δέ τις παραβῇ τὴν τάξιν ταύτην, ἐὰν ἡ αἵτησίς του εἶναι ὀρθή, συγχωρεῖται, ἐὰν δὲ οὐ, ἀπαγχονίζεται.

Ἡ διὰ κλιμάκων ἀνάβασις εἰς φρούριον τιμωρεῖται δι' ἑκατὸν πληγῶν βαμβοῦ· δι' ὀγδοήκοντα δὲ τοιοῦτον τιμωρεῖται ὁ κλείων τὰς πύλας τῆς πόλεως πρὸ τῆς ὀρισμένης ὥρας. Εἰς δὲ τὸ Πεκῖνον ἡ ποινὴ εἶναι αὐστηροτέρα· ὅθεν ὅστις ἀνοίξει ἢ κλείσει τὰς πύλας τῆς αὐτοκρατορικῆς πόλεως εἰς ὥραν μὴ προσήκουσαν, καταδικάζεται εἰς θάνατον.

Ὅστις ἀρχηγὸς στρατοῦ ἐκστρατεύσει ἀνευ προσταγμάτων αὐτοκρατορικοῦ πλὴν ἐν καιρῷ ἀποστασίας ἢ ἐπαναστάσεως, ὅτε ἀπαιτεῖται ἀμεσος ἐνέργεια, τιμωρεῖται δι' ἑκατὸν πληγῶν βαμβοῦ, καὶ δι' ἐξο-